

آمریکا چه نقشی در تحولات اخیر فلسطین ایفا می‌کند؟

رفخ و اختلاف نظر مصر و اسرائیل

مصر شرط گذاشته که تشکیلات خودگردان، مسئولیت اداره بخش فلسطینی گذرگاه رفخ را برعهده بگیرد، در حالی که اسرائیل خواهان شیوه دیگری است.از سوی دیگر هدف حماس، توقف جنگ علیه غزه است. در این میان «جو بایدن» رئیس جمهور آمریکا چه نقشی دارد؟ بر اساس گزارش های سازمان ملل، گذرگاه رفخ در مرزهای مصر و نوار غزه از زمان یورش ارتش اشغالگر اسرائیل به بخش فلسطینی آن از سه هفته پیش به روی کامیون های کمک های بشردوستانه بسته است که این امر منجر به کاهش حجم ورودی کمک‌های بشردوستانه به دوسوم شده است. بر اساس گزارش های رسانه‌ای، تل آویو «طرحی» را به مصر با هدف بازگشایی گذرگاه رفخ ارائه کرده که شامل مشارکت سازمان ملل و نمایندگان فلسطینی از نوار غزه می‌شود.که با جنبش حماس ارتباطی نداشته باشند.بر اساس این طرح تل آویو، ارتش اشغالگر از بخش فلسطینی گذرگاه رفخ خارج خواهد شد و به تأمین امنیت آن از خارج گذرگاه خواهد پرداخت. یوفا گالاتت وزیر دفاع رژیم صهیونیستی در جریان تماس تلفنی پنجشنبه ۲۰ مه خود با لوید استین همتای آمریکایی خود درباره این طرح سخن گفت و افزود تل آویو مخالف بازگشایی گذرگاه رفخ نیست، ولی موافق واگذاری مدیریت آن به حماس است. بر اساس بیانیه دفتر گالاتت، در این گفت‌وگو به طور اساسی به موضوع بازگشایی گذرگاه رفخ و دادن اجازه ورود کمک های بشردوستانه پرداخته شده است.کابینه افراطی نتانیاهاوتلاش می‌کند تا هر طوری که می‌تواند فشارهای روزافزون بین‌المللی بر خود را به سبب جنگ غزه، کاهش دهد، جنگی که به پایان هشتمین ماه خود نزدیک می‌شود. چرا که دیوان دادگستری بین‌المللی جمعه گذشته در حکمی از اسرائیل خواستار فورا حمله به رفخ را متوقف کند، منطقه‌ای که بیش از یک میلیون و چهارصد هزار آواره فلسطینی در آن جای گرفته‌اند.قاره‌ها اعلام کرد که تنها در صورتی این گذرگاه را بازگشایی خواهد کرد که ارتش اسرائیل از آن عقب‌نشینی کند ومدیریت گذرگاه بر اساس «توافقنامه گذرگاه ۲۰۰۵» با دیگر به فلسطینیان واگذار شود. بر اساس گزارش اکسپوس، اختلاف اصلی میان طرفین مصری و اسرائیلی در چگونگی بازگشایی گذرگاه رفخ بدون حضور نظامیان اسرائیلی در بخش فلسطینی گذرگاه است؛ مصر بر این نکته اصرار دارد که گذرگاه رفخ یک گذرگاه مصری فلسطینی است و مصر ارسال کمک‌ها را از طریق سازمان مورد توافق با هماهنگی تشکیلات خودگردان از سر خواهد گرفت. ریاست جمهوری مصر روز جمعه ۲۴ مه در بیانیه‌ای اعلام کرد که عبدالفتاح السیسی و جویابیدن همتای آمریکایی وی درباره ضرورت ارسال مقادیری از کمک‌های بشردوستانه و سوخت و تحویل آن به سازمان ملل در گذرگاه گرم ابوسالم به صورت موقت به توافق رسیدند.

گفت‌وگوی قاهره- واشنگتن

درباره این نقطه یعنی چگونگی بازگشایی گذرگاه رفخ، بحث و گفت‌وگو میان واشنگتن و قاهره باتشکیلات خودگردان به ریاست محمود عباس درباره گذرگاه‌های فلسطینی با هدف تسهیل ورود کالاها و کمک‌های بشردوستانه در جریان است، گذرگاه‌هایی که نوار غزه را به جهان خارج مرتبط کرده است. از سوی دیگر، حماس بر موضع خود درباره گذرگاه و ضرورت عقب‌نشینی اشغالگران اسرائیلی از آن تأکید کرده است. اسماعیل هنیه رئیس دفتر سیاسی حماس این موضع را مورد تأکید قرار داده و با مصر در این زمینه ارتباط دارد. وی گفت: ما درباره ضرورت عقب‌نشینی فوری ارتش اسرائیل از گذرگاه توافق داریم، همچنانکه دشمن حق دخالت در خصوص نحوه اداره این گذرگاه را ندارد، چرا که یک مسأله داخلی فلسطینی است و ما آن را بر اساس اصول مربوطه اداره خواهیم کرد. هنیه بار دیگر بر مواضع حماس تأکید کرد و گفت حماس هرگز از خواسته‌های خود چشم‌پوشی نخواهد کرد که شامل توقف فوری جنگ، عقب‌نشینی فرایگیر ارتش اسرائیل از نوار غزه و پایان محاصره نوار غزه و بازسازی آن است. تحرکات فشرده آمریکا در این مرحله به این‌نکته اشاره می‌کند که هدف اصلی جویابیدن، تلاش برای وارد کردن بیشتر میزان ممکن از کمک‌های نوار غزه برای کاستن از شدت فاجعه انسانی نه به خاطر دوست داشتن فلسطینیان بلکه برای کاهش فشارهای سنگینی است که در این دوره انتخاباتی (انتخابات ریاست جمهوری پیش‌رو در آمریکا) بسیار دشوار با آن رویه‌رواست. در این چارچوب، بایدن در تماس تلفنی با همتای مصری خود هشدار داد که در صورتی که گذرگاه رفخ برای ورود کامیون‌های حامل کمک‌ها باز نشود، به انتقاد علنی از مصر خواهد پرداخت و اینکه در هفته جاری هیأتی آمریکایی را به پایتخت مصر اعزام می‌کند تا نشست سه جانبه‌ای با حضور هیات اسرائیلی با هدف دستیابی به طرح قابل اجرا که منجر به بازگشایی گذرگاه رفخ شود، برگزار کنند. هدف از این نشست تصویب طرح بازگشایی گذرگاه رفخ و آرام کردن فضای بی‌نهایت متشنج میان قاهره و تل‌آویواست که هر دو نقطه، اولویت‌های اساسی دولت جویابیدن به شمار می‌رود. در عین حال، واشنگتن، قاهره را در هر «طرح پس‌چنگ» برای تحمیل ثبات و بازسازی نوار غزه یک بازیگر اساسی قلمداد می‌کند.

شنبه	سال هفتم
۱۹ . ۰۳ . ۱۴۰۳	شماره ۱۸۴۶
۱ ذی‌الحجه ۱۴۴۵ / ۸ ژوئن ۲۰۲۴	

غلامعلی رجایی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

دوقطبی لاریجانی- جهانگیری

دور از ذهن نیست

۹۵ درصد ثبت نام کنندگان

تایید صلاحیت نمی‌شوند

افرادی ثبت نام کرده‌اند که

در شهرهای خودشان برای مجلس

رای نیابوردند

آرمان ملی- احسان اسحاقی: فضای انتخاباتی کشور به سمت گرم‌تر شدن در حال حرکت است. با این وجود این گرما فعلا در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها قابل درک است. اینکه رسانه‌ها بتوانند بر جو موجود در کشور اثر بگذارند، کمی دور از ذهن است. اما بعبید هم به نظر نمی‌رسد. کشاندن مردم به پای صندوق‌ها نیازمند آن است که سلیقه‌های مختلف نمایندگی در عرصه انتخابات را داشته باشند. محمد خاتمی لیدر اصلاح‌طلبان نیز که در دوره گذشته در انتخابات شرکت نکرده بود اعلام کرده با راهبرد شورای هماهنگی جبهه اصلاحات همراه خواهد بود و این به آن معناست که اگر زمینه برای حضور اصلاح‌طلبان در انتخابات فراهم شود، این امر می‌تواند بر شور حضور

شاهد آن بودیم که نزدیک ۸۰ نفر از چهره‌ها در این دوره در انتخابات ریاست جمهوری ثبت نام کردند. برخی از این چهره‌ها برای رسانه‌ها هم ناآشنا هستند چه شده که هر فردی که دوره‌ای نماینده بوده بر خود فرض دیده در انتخابات ثبت نام کند؟

شور و شوق عجیبی در زمان ثبت‌نام نامزدها در انتخابات ریاست جمهوری دیده شد. برخی از نمایندگان مجلس که حتی نتوانسته بودند به مجلس راه یابند، اما در انتخابات نامزد شدند که کشور را اداره کنند به نظر من شورای نگهبان باید فکری به حال این‌گونه ثبت نام‌ها بکند. باید این‌نامه جدی نوشته شود تا هر کسی بر خود فرض نبیند که در انتخابات حاضر شود.

در گذشته نیز به همین شکل در انتخابات ثبت نام می‌کردند؟

در آن دوره نیز افراد متعددی در انتخابات ثبت نام می‌کردند و امام خمینی (ره) به آقای موسوی خوئینی‌ها ماموریت دادند که بعضا امتحاناتی از نامزدها گرفته شود. اکنون البته نامزدهای تحصیلکرده هستند و اغلب نمایندگی مردم را در کارنامه خود دارند بر اساس آمار حدود ۵۰ درصد نامزدها را نمایندگان ادوار مجلس تشکیل داده‌اند که تجربه کافی در این امر ندارند. در گذشته افرادی که نمی‌توانستند حرف‌بزنند سوخی نداشتند در انتخابات ثبت نام می‌کردند، اما اکنون افرادی نامزد می‌شوند که حتی در شهر کوچک هم رای نیابوردند. این افراد چه تعریفی از اداره کشور داشتند که ثبت نام کردند از این رو باید بازنگری در آیین‌نامه ثبت نام صورت گیرد.

منظور شما این نیست که نامزدها باید رصلاحیت شوند؟

خبر. البته شورای نگهبان بالای ۹۵ درصد این نامزدها را رد صلاحیت خواهد کرد. اینکه افراد را با صرف نماینده بودن پذیرش کنند و در نهایت هم بخواهند آنها را رد کنند؛ پذیرفته نیست لذا باید در این زمینه چاره‌ای اندیشیده شود، چراکه یک فرد نتوانسته در شهری کوچک رای آورد، اما صلاح دانسته که نامزد ریاست جمهوری شود این چنین ثبت نام‌هایی معقول نیست.

به نظر می‌رسد در این دوره احزاب هم تمایلی برای حضور در انتخابات ندارند چه اصلاح‌طلب و چه اصولگرا چرا اینگونه شده؟

احزاب کارکرد خود را از دست داده‌اند. معمولا در کشورهایی که جو مناسب سیاسی وجود دارد و مردم آموزش‌هایی در ارتباط با فعالیت‌ حزبی می‌گیرند، اما در ایران در این مورد غفلت شده است. نیروهای غیر حزبی و متفرقه روی دست احزاب بلند شده‌اند و نامزدهای احزاب را در خود حل کردند و نامزدهای حزبی دیده نمی‌شوند. واقعیت آن است که فارغ از موارد فوق احزاب نیز تردیدهایی داشتند. برخی احزاب اصلاح‌طلب روی نامزدی آقای صدر مرد بودند کارگزاران هم آقای هاشمی را نامزد کرده بود اما در نهایت آقای جهانگیری نامزد شد. یا اینکه برخی از اصلاح‌طلب‌ها مانند آقای پزشکیان مستقل در انتخابات حاضر شدند. از پایدارچی‌ها نیز افراد متعددی در انتخابات حاضر شدند یا اینکه همین آقای قالیباف که ۱۰ روز هم از ریاستش بر مجلس جدید نمی‌گذرد در انتخابات ثبت نام کردند. البته باید در این آشفته بازار زمان را تزنگدار دانست.

به نظر شما آیا شورای نگهبان رویه خود را تغییر خواهد داد؟

شورای نگهبان به نظر رویه قبلی را دنبال می‌کند و اگر نمی‌خواهد فضایی مثل انتخابات مرحله دوم مجلس تکرار شود، باید سعه صدر بیشتری نشان دهد. افرادی مانند جهانگیری، پزشکیان و لاریجانی را تایید صلاحیت کنند تا این افراد بتوانند شور و شوق در فضای سیاسی کشور ایجاد کنند.

شاهد آن بودیم که احمدی نژاد در انتخابات ثبت نام کرد و همزمان با این ثبت نام کلیپ‌هایی قدیمی از

در پای صندوق‌های انتخاباتی اثر بگذارد. سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که آیا شاهد دوقطبی و یا چندقطبی در انتخابات آینده خواهیم بود؟ آیا در صورت تایید صلاحیت جهانگیری و لاریجانی، دوقطبی بین آنها ایجاد خواهد شد یا اینکه دوقطبی در هر صورت بین یکی از این گزینه‌ها و قالیباف و جلیلی است؟ یا اینکه به نوعی شاهد یک سه قطبی با حضور نامزدهایی مانند جلیلی، لاریجانی و جهانگیری و قالیباف هستیم. «آرمان ملی» برای بررسی فضای سیاسی کشور و غلامعلی رجایی، فعال سیاسی به گفت‌وگو پرداخته است. او اعتقاد دارد که شورای نگهبان اگر لاریجانی و جهانگیری را تایید کند جلیلی شانس چندانی در انتخابات پیش‌رو نخواهد داشت.

اگر رای اصلاح‌طلبان را می‌خواهند باید امثال جهانگیری و پزشکیان را تایید کنند. من احتمال دوقطبی شدن لاریجانی و جلیلی را نمی‌بینم، چراکه ممکن است گزینه اصلی همین آقای لاریجانی باشد.

منظور شما چیست که لاریجانی ممکن است خود گزینه اصلی باشد؟

منظورم این است که وی می‌تواند گزینه مورد وثوق حاکمیت باشد. من تصور این است که لاریجانی علانمی مشاهده کرده که در انتخابات ثبت نام کرده است. البته در دور قبل شورای نگهبان وی را رد کرده بود و رهبری هم این رد کردن را نپسندید و اعلام کردند که باید احقاق حق شود که نشد به نظر می‌رسد آقای لاریجانی گزینه قابل توجه باشد. حال باید دید تایید صلاحیت به کجا خواهد رسید. البته پیش‌بینی من این است که لاریجانی تایید خواهد شد.

چرا معتقدید دوقطبی بین لاریجانی و جهانگیری خواهد بود؟

اول باید جبهه اصلاحات صراحتا اعلام کند که یک گزینه دارد و آن گزینه جهانگیری است وقاعدتا در این شرایط امثال آقای پزشکیان باید تکلیف خود را مشخص کنند که باعث تفرق آرا نشوند. این موارد البته بعد از تاییدصلاحیت است. تفرق آرا نشوند. زمانی که اعلام کرده بود که تاریخ مصرفش تمام شده است. اما او را حمایت کردند تا در برابر هاشمی بایستد خود نیز متوجه شده بود و اعلام کرده بود که تاریخ مصرفش تمام شده، چراکه هاشمی در ذهن‌ها ماند و احمدی‌نژاد نماند. من تردید ندارم که احمدی نژاد می‌داند تایید نخواهد شد البته ممکن است از افرادی حمایت کند که در هر صورت اتفاقی نخواهد افتاد. احمدی نژاد سعی دارد با دوقطبی سازی، خودی به حاکمیت و جامعه نشان دهد. دوقطبی احمدی نژاد و هاشمی به دست خود احمدی نژاد طراحی شد اکنون نیز به دنبال دوقطبی سازی بین خود و لاریجانی‌هاست. اندازه درک این فرد در این حد است که تنه به لاریجانی و شناسنامه او می‌زند. ایشان چگونه ۸ سال رئیس جمهور بوده که از قانون اطلاع ندارد. اگر فردی زوری به سفر خارج برود و فرزندش در آن کشور متولد شود فرزندش در آن کشور شناسنامه می‌گیرد اما ایرانی است نه لندن؛ نه کربلایی این در حالی است که او از اکنون اشاره می‌کند که این شناسنامه داخلی است. این درحالی است که این بازی‌ها نخ نماست. ممکن است چند نفر از بازی او علیه خاندان لاریجانی خوشحال شوند. اما اصولا انسان‌ها بر مبنای تخریب دیگران بالا نمی‌روند احمدی نژاد هم مصرفش تمام شده و تنها برای فراموش نشدن است که در انتخابات ثبت‌نام می‌کند. احمدی نژاد بازی را می‌داند و بازی باخته را گرم می‌کند تا در نهایت حرف‌هایی بزند.

اگر جهانگیری تایید صلاحیت شود، اصلاح‌طلبان می‌توانند در انتخابات پیروز شوند؟

تایید صلاحیت جهانگیری بخشی از چالش پیش روی اصلاح‌طلبان است، چراکه آرای اصلاح‌طلبان آرای مرکب از احزاب و هواداران اصلاحات است و همچنین آرای خاکستری‌ها؛ خاکستری‌ها هم البته به دنبال تغییر شرایط به نفع خود هستند. این‌ها ممکن است با تایید صلاحیت جهانگیری و قدرتی که او در مناظره از خود نشان خواهد داد پای صندوق رای حاضر شوند. به نظر آقای جهانگیری باید تایید شود و تایید او شور خوبی انتخابات تریزق خواهد کرد در این صورت است که باید دید دوقطبی لاریجانی، جهانگیری شکل خواهد گرفت یا سه قطبی لاریجانی؛ جهانگیری و جلیلی. از این رو در این انتخابات می‌توانیم شاهد یک سه قطبی باشیم که باز هم رقابت اصلی بین جهانگیری و لاریجانی است.

در این حالت شانس لاریجانی بیشتر است یا جهانگیری؟

شانس آقای جهانگیری بیشتر است، چراکه اصلاح‌طلبان در صورت داشتن یک مهره اصلی با قدرت در انتخابات حاضر خواهند شد. جهانگیری نقش خوبی در دولت‌های مختلف داشته و مورد شناخت بخشی از جامعه است.

آیا واقعا می‌توان آن افرادی را که از صندوق‌ها دلسرد شده‌اند راضی به حضور در پای صندوق‌ها کرد؟

این مورد سخت است. البته آقای جهانگیری می‌تواند بخشی از این افراد را مجدداً به صندوق‌های رای دلگرم کند، چراکه این افراد عملا مشاهده می‌کنند که وضع معیشتی شان از دوره روحانی سخت‌تر شده است وقاعدتا نمی‌خواهند که وضع بدتر شود لذا ممکن است به سمت آقای جهانگیری حرکت کنند تا شاید بتوانند وضعیت معیشت خود را به دوران تدبیر و امید بازگردانند.

نامزدی آقای وحید حقانیان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
راجع به حضور آقای وحید حقانیان باید منتظر نظر شورای محترم نگهبان بود اما پیش‌بینی من این است که حقانیان تایید نخواهد شد البته نه اینکه صلاحیت نداشته باشد، بلکه به این علت که او در دولتی فعال نبوده و صرف اینکه فردی در دفتر رهبری مسئولیتی داشته؛ نمی‌توان او را دلت‌مرد دانست.

دربین

نگاهی به نقش تلویزیون در مناظرات انتخاباتی از ۸۸ تا ۱۴۰۰:

دوقطبی نامزدها در مناظرات تلویزیونی جان می‌گیرد

مناظرات تلویزیونی انتخابات ریاست جمهوری در تمام کشورهایی که انتخاباتی از این‌دست دارند یکی از جذاب‌ترین و گاه پربیننده‌ترین برنامه‌های تلویزیونی است. یکی از شاخص‌ترین آنها مناظرات رؤسای جمهور ایالات متحده آمریکاست. در ایران نیز یکی از جذاب‌ترین بخش‌های انتخابات در دو دهه گذشته مناظرات زنده تلویزیونی بوده است که اجرای آن با صداوسیماست. اهمیت مناظرات ریاست جمهوری در ایران تا جایی است که - به دلیل عدم وجود احزاب - عده‌ای از رأی‌دهندگان منتظر می‌مانند و بعد از مناظرات تصمیم خود را می‌گیرند. به غیراز نامزدها مجری مناظرات هم همیشه یکی از ارکان اجرا و برگزارای بوده است. مجریانی که از بدنه صداوسیما انتخاب می‌شوند و برای برقراری عدالت در حق هر یک از نامزدها نقشی جدی دارند.

مناظره‌ای با ۵ میلیون مخاطب داخلی

پیش از انتخابات ۸۸ فیلم‌های تبلیغاتی نامزدها از تلویزیون پخش می‌شد و نمایندگان نامزدها با هم مناظره می‌کردند؛ اولین و پرحاشیه‌ترین مناظرات انتخاباتی بین ۲ نامزد ریاست جمهوری (مهدی کروبی، محسن رضایی، محمود احمدی‌نژاد و میرحسین موسوی) در خرداد ۸۸ رخ داد، طوری که برای انتخابات سال ۹۲ مسأله اصلی این بود آیا مناظرات تلویزیونی با همان کیفیت یعنی برنامه زنده - به منظور دوفتره پخش خواهد شد. این به یکی از اصلی‌ترین مسائل و چالش‌های پیش‌روی رسانه تبدیل شد، چراکه مناظره تلویزیونی بین میرحسین موسوی و محمود احمدی نژاد بر اساس اعلام رسمی ۵۰ میلیون بیننده داخلی و ۱۵۰ میلیون مخاطب خارجی داشت. آن مناظرات سطوحی از سیاست ایران را دچار تکرونی عمیق کرد. رضا پورحسین که سه دوره دو یا سه‌ساله مدیر شبکه چهار سیما بود و تا قبل از ۸۸ توانست یای بسیاری از هنرمندان را به تلویزیون و شبکه چهار باز کند، در مناظرات سال ۸۸ مجری اصلی بود. او در خصوص شرایط سخت آن مناظرات از خرداد ۱۴۰۰ به باشگاه خبرنگاران جوان گفت: وقتی عزت..، عزغامی رئیس آن روزهای رسانه ملی با من صحبت کرد پیش‌بینی می‌کردم که شرایط سختی را پیش‌رو دارم، اما تا این قدرانه، شرایطی که به دلیل دوقطبی شدن جامعه اتفاق افتاده بود، این‌گفت‌وگوها را سخت‌تر می‌کرد، واقعا فضای مناظرات سخت و بسیار حساس بود. پس از انتخابات ۱۳۸۸، یکی از اتفاقاتی که می‌توانست جانی تازه به تحولات سیاسی کشور بدهد، انتخابات ۱۳۹۲ ریاست جمهوری بود. برگزاری مناظره‌های انتخاباتی در انتخابات سال ۸۸ حواشی فراوانی داشت ونظرات مثبت ومنفی گوناگونی درباره نحوه برگزاری و اجرای آنها مطرح شد. رصلاحیت مرحوم اکبر هاشمی رفسنجانی و ورود نماینده او حسن روحانی نگاه‌ها متوجه مناظرات کرد. مناظرانی که ساختار و چینش و مجری آن متفاوت بود. این بار هر هشت نامزد، حسن روحانی، اکبر ولایتی، محمد غرضی، محمدرضا عارف، محسن رضایی، سعید جلیلی، محمدباقر قالیباف و غلامعلی حداد عادل (که در آخرین روزها از نامزدی انصراف داد) در کنار هم نشستند و مجری مناظره مرتضی حیدری پرسشی خاص را از نامزدی خاص می‌پرسید، نامزد سه دقیقه زمان داشت به پرسش پاسخ دهد و سایر نامزدها هم ۹۰ ثانیه فرصت داشتند تا درباره همان موضوع اظهارنظر کنند. شیوه‌ای پیچیده و کنترل‌کننده برای نامزدها، اقدامی که ایده اصلی آن نظارت بر رفتار افرادی بود که قرار بود عالی‌ترین مقام اجرایی کشور را از آن خود کنند. این اقدام تلویزیون و برنامه‌ریزی اجرای مناظره صدای اعتراض نامزدها را درآورد. در پایان مناظره اول سه نفر از نامزدها عارف، رضایی و روحانی از نحوه اجرای مناظره نامزدها انتقاد کردند. در میان انتقادات گسترده و فراوان بعضی از رسانه‌ها نوشتند: هوشمندی صداوسیما در برگزاری این مناظره را هم باید ستود؛ چون از یک طرف مردم را با مشکلات کنونی کشور در قالب سؤالات جدی آشنا کرد و از طرفی پیچیده بودن مشکلات اقتصادی و نیز مهارت نامزدها در برخورد با این مسائل را به خوبی بازتاب داد.

۹۶: مناظرات زنده یاضبط شده

در ۹۶ فضای اجتماعی به دلیل اقدامات دولت حسن روحانی در روابط بین‌الملل و حضور تأثیرگذار محمد جواد ظریف و حل مسأله هسته‌ای و امضای برجام، تغییر کرد. اقدامات دولت طبقه متوسط از هر دو سوی طیف رایاری دیگر بر آن داشت تا به انتخابات نگاهی جدی‌تر کنند. رفسصل مشترک ورود به انتخابات نیز مناظرات تلویزیونی امردنهاد بود. در روزهای منتهی به مناظرات خبری فراگیر شد و آن هم عدم پخش زنده مناظرات از تلویزیون بود. خبری عجیب که باعث شوک جامعه شد، چراکه جذابیت در دوره‌های گذشته به زنده بودن این برنامه بود. اگرچه گفته می‌شد که این خواست دولت روحانی بوده است؛ اما بعد مشخص شد که پیشنهادهی در سناد انتخابات ارائه شده اما مصوب نگردیده و آن مناظرات زنده پخش شد. در این دوره شش نامزد به رقابت پرداختند، حسن روحانی، سید ابراهیم رئیسی (رئیس‌جمهور فقید)، محمدباقر قالیباف، اسحاق جهانگیر، مصطفی میرسلیم و مصطفی هاشمی طبا که در نهایت، محمدباقر قالیباف و اسحاق جهانگیری در آخرین روزها به نفع دو نامزد اصلی کنارگیری کردند. مجری مناظرات آن انتخابات هم مرتضی حیدری بود. جمعه ۸ اردیبهشت ۱۳۹۶ (مناظره اجتماعی) جمعه ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۶ (اردیبهشت سیاسی- فرهنگی و جمعه ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۶) مناظره اقتصادی) برگزار شد. اگرچه تلاش تلویزیون و مجری بر آن بود تا این مناظرات به حاشیه کشیده نشود، اما یکی از پرحاشیه‌ترین مناظرات تلویزیونی ریاست جمهوری بود. استفاده نامزدها از ادبیات ساخته شده در ستادها و همین‌طور برخورد کاملاً بداهه و افتخاگرایی‌های پشت‌سرهم موجب شد تا مردم سطحی دیگر از منازعات را در میان گروه‌های سیاسی ببینند. بسیاری از ناظران معتقد بودند که تلویزیون به‌عنوان رسانه ملی جانبدارانه برخورد کرده و به نفع یک جریان و کاندیدای آن موج‌سازی کرده است، اما هرچه بود آن مناظرات چیزی بیشتر از یک پدیده تلویزیونی را ساخت. حسن روحانی با ۲۲ میلیون و ۶۰۰ هزار رای پیروزان انتخابات شد و ۵۷ درصد آرا را از آن خود کرد. سال ۱۴۰۰ از میان ۵۹۲ داوطلب که چهره‌های سیاسی بسیاری در آن بودند، شورای نگهبان صلاحیت هفت نفر را برای نامزدی در انتخابات سیزدهم ریاست جمهوری تایید کرد؛ محسن رضایی، سید ابراهیم رئیسی، سید امیرحسین قاضی‌زاده عوینی، عبدالناصر همتی، محسن مهرعلیزاده، علیرضا زاکانی و سعید جلیلی. جلیلی پیش از شروع مناظرات به نفع سید ابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور فقید انصراف داد و زاکانی بعد از مناظرات به نفع رئیسی کنار کشید. مهرعلیزاده نیز به نفع همتی کنارگیری کرد. این بار خبری از مرتضی حیدری نبود؛ بلکه علی‌نرجبان اجرای مناظرات را برعهده داشت.